

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/54/2017
Identifikačné číslo spisu: 2213215878
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2213215878.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Danice Kočičkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa W. E. W., bývajúce u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede, dieťa rodičov matky Q. J. bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. Janou Drgoncovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Peterská 22, a otca V. U. Y. W., bývajúceho v O. zastúpeného JUDr. Petrom Reiszom, advokátom so sídlom v Bratislave, Klincová 37, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 9P/88/2013, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. novembra 2016, sp.zn. 23CoP/57/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom (v poradí druhým) z 28. júna 2016 č.k. 9P/88/2013-505 určil počiatok výživného zo strany otca na maloleté dieťa dňom 9. augusta 2013. Zároveň určil dlh na zročnom výživnom za obdobie od 9. augusta 2013 do 28. júna 2016 vo výške 1750 €, s tým, že otcovi maloletého uložil povinnosť zaplatiť dlh v mesačných splátkach po 100 €, spolu s bežným výživným, pod stratou výhody splátok, od právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 28. novembra 2016, sp.zn. 23CoP/57/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo preukázané, že v októbri 2009 sa rodičia dohodli, že obnovia spolužitie a otec maloletého sa prisťahoval na územie Slovenskej republiky v januári 2012, kedy začal bývať s matkou a maloletým dieťaťom. Spolužitie však dlho netrvalo, pretože pre jeho správanie opäť došlo k opusteniu spoločnej domácnosti a následne si začal prostredníctvom súdu vymáhať 10.000 € titulom pôžičky voči matke,

ktorú jej údajne požičal na rekonštrukciu jej bytu. Súd prvej inštancie posudzoval v zmysle ust. § 77 ods. 1 zákona o rodine a v súlade s pokynom vyjadreným v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 27. januára 2016 sp.zn. 24CoP/71/2015, či je možné priznať výživné späťne pre maloleté dieťa, či sú na to splnené dôvody hodné osobitého zreteľa. Dospel k záveru, že od mája 2012 potom, ako koncom apríla 2012 otec maloletého opustil spoločnú domácnosť, matka maloletého podala návrh 9. augusta 2013 na úpravu výživného po 15 mesiacoch a nevysvetlila, z akého dôvodu nekonala bez zbytočného odkladu a čo ju viedlo k podaniu návrhu až 9. augusta 2013. Vzhľadom na to súd správne uzavrel, že nie sú preukázané výnimočné dôvody, a to dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mohol súd priznať výživné späťne aj pred podaním návrhu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletého dieťaťa. Namietala, že odvolací súd nedal zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie, prípadne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie alebo aby dovolaním napadnuté rozhodnutie zmenil. Poukázala na skutočnosť, že predmetom sporu je právo maloletého na rodičovskú výchovu a starostlivosť zo strany otca, pričom spor o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému vznikol z dôvodu, že otec maloletého dlhodobo a hrubo zanedbával výkon svojich rodičovských práv a povinností. Odvolací súd namiesto toho, aby sa v odvolacom konaní zaoberal predmetom jednoznačne vymedzeného sporu, koncentroval svoju pozornosť najmä na okolnosti spojené so vzťahom medzi rodičmi maloletého dieťaťa a konflikty medzi nimi. Podľa nej sa odvolací súd vôbec nezaoberal právom dieťaťa na výživné, len konfliktom medzi rodičmi. S predmetom sporu podľa dovolateľky zásadne súvisí otázka právnej relevancie dohody o nestarostlivosti zo strany otca maloletého, ktorá bola rodičmi maloletého uzavretá v O., pričom otec ňou odôvodňoval svoj nezáujem o maloleté dieťa. Matka maloletého namietala, že napriek tomu, že odvolaciemu súdu predložila právnu argumentáciu o okolnostiach uzavretia dohody rodičov v neprospech maloletého (vysvetlila v nej skutkový a právny stav preukazujúci dohodu uzavretú v tiesni), odvolací súd jej nevenoval pozornosť a upriamil sa na skutkové okolnosti nesúvisiace s predmetom sporu. Súd prvej inštancie nevykonal, čo bolo uložené odvolacím súdom v rozhodnutí zo dňa 10. februára 2016, sp.zn. 24Cop/71/2015, nevyhodnotil predmetnú dohodu o právach a povinnostiach k maloletému dieťaťu, hlavne však vo vzťahu k existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podľa dovolateľky, dohoda rodičov neschválená súdom je na Slovensku nevykonateľná (rovnako aj v O.).

4. Otec maloletého sa k dovolaniu matky nevyjadril.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení vyjadril názor, že maloletý by sa mal podieľať na životnej úrovni svojich oboch rodičov od kedy otec opustil spoločnú domácnosť, t.j. od 1. mája 2012.

6. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku (CMP). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP) To platí i pre konanie o dovolaní.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia odvolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napr. sp.zn.. 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012).

9. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

10. Nad'alej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. V danom prípade dovolateľka v dovolaní uviedla len všeobecnú charakteristiku nesprávnosti a v dovolaní nevystihla niektorý pojmový znak významný z hľadiska zadenovania prípustnosti dovolania.

17. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp.zn. 1 VCdo 2/2017, ako aj uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 8 Cdo 86/2017, sp.zn. 6 Cdo 149/2017).

18. V danom prípade dovolateľka podala dovolanie, v ktorom spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam

§ 431 až 435 CSP neuviedla, z čoho vyvodzuje jeho prípustnosť a dovolacie dôvody nevymedzila tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP. V prípade takéhoto dovolania (t.j. dovolania, v ktorom absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov) súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP (viď 1 VCdo 2/2017).

19. Dovolateľka v dovolaní nevystihla niektorý pojmový znak významný z hľadiska zadefinovania procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP. Aj pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (článok 11 CSP) nie je zrejmé, či dovolateľka vôbec namieta existenciu procesnej vady zmätočnosti uvedenej v § 420 CSP. Dovolací dôvod teda nie je vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 CSP.

20. Na základe argumentácie a formulácií obsiahnutých v dovolaní nie je možné posúdiť [ani pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (článok 11 CSP avšak aj s prihliadnutím na ods. 3 uvedeného článku základných princípov CSP)], či dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 CSP, ktorý v dovolaní nie je ani len spomenutý. Netvrdí totiž, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo že táto otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná odlišne. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

21. Je nepochybné, že dovolateľka podala dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP, čo však zakladá dôvod pre odmietnutie takéhoto dovolania.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd jej dovolanie ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. f/ CSP).

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.